

Uppsats på grundnivå

Independent degree project – first cycle

Pedagogik 15 hp

Education 15 credits

Högläsning i förskolan

En intervjustudie om sex pedagogers syn på högläsningens syfte och förändring

Jeanette Andersson

Helene Löf

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Campus Härnösand Universitetsbacken 1, SE-871 88. **Campus Sundsvall** Holmgatan 10, SE-851 70 Sundsvall.

Campus Östersund Kunskapens väg 8, SE-831 25 Östersund.

Phone: +46 (0)771 97 50 00, Fax: +46 (0)771 97 50 01.

MITTUNIVERSITETET

Institutionen för utbildningsvetenskap (UTV)

Examinator: Staffan Löfqvist, staffan.lofqvist@miun.se

Handledare: Anneli Hansson, anneli.hansson@miun.se

Författare: Jeanette Andersson, jean1012@student.miun.se

Författare: Helene Löf, helo1003@student.miun.se

Utbildningsprogram: Lärarutbildningen, 210hp

Huvudområde: Pedagogik 15hp

Termin, år: HT, 2013

MITTUNIVERSITETET

Institutionen för utbildningsvetenskap (UTV)

Examensarbete inom
lärarutbildningen, 15 högskolepoäng

Högläsning i förskolan
En intervjustudie om sex pedagogers syn på
högläsningens syfte och förändring

Jeanette Andersson
Helene Löf

Abstrakt

Detta examensarbete undersöker hur pedagoger får in högläsning i den pedagogiska verksamheten samt hur den enligt pedagogerna förändrats över tid. Vi intervjuade sex pedagoger från tre olika förskolor för att få en uppfattning om hur de använder sig av och vilka mål pedagogerna har med högläsningen. Pedagogerna skildrade tydligt hur de uppfattat att högläsningen förändrats genom åren och hur de arbetar för att få in högläsning i verksamheten. Resultatet visar att det på ett flertal förskolor är svårt att få in högläsning i verksamheten men alla pedagoger anser att högläsning är väldigt viktigt.

Nyckelord: Högläsning, pedagoger, förskolor, verksamhet, planerad, spontan

Innehåll

Abstrakt	i
Inledning	1
Bakgrund	3
Undersökningar av barns läsförståelse	3
Teorier om språkinlärning	4
Föräldrarnas roll i barnens språkutveckling	5
Förskolans roll i barnens språkutveckling.....	7
Syfte och Metod	8
Syfte	8
Metod	8
Urval.....	9
Genomförande	9
Forskningsetiska ställningstaganden	10
Metoddiskussion	11
Resultat	13
Pedagogernas syfte med högläsning i verksamheten.....	13
Pedagogernas tankar om förändringen över tid.....	15
Diskussion	18
Förskolornas syfte och mål med högläsning.....	18
Högläsningens förändring sedan 1980 talet	19
Föräldrars och förskolors olika roller	19
Förslag till vidare forskning.....	20
Referenser	21
BILAGA 1: Missiv	23
BILAGA 2: Intervjufrågor	24

Inledning

En Kulturdepartements kommitté utsedd av Sveriges regering har givit ut en rapport som visar att de senaste åren har föranlett till en negativ utveckling när det kommer till läsförståelse, läsning och intresse för litteratur bland barn och ungdomar.(Dir 2011:24). Dagens barn och ungdomar läser mindre och mindre böcker istället använder de sig av datorer, läsplattor och smartphones, enligt kommittén (Dir 2011:24) så blir samhället allt mer digitaliserat vilket gör att tryckta böcker blir mer och mer omodernt. Det är viktigt att barn och ungdomar även fortsättningsvis har tillgång till böcker och då är det bra om föräldrar och pedagoger läser regelbundet för och med barnen anser Silinskas, Lerkkanen, Tolvanen, Niemi, Poikkeus och Nurmis(2011) i sin forskningsrapport.

Enligt Körling(2012) läser pedagoger och föräldrar allt mindre för barnen, både hemma och i förskolorna. Under 2000-talet har barns läsförmåga minskat kraftigt och de leder till att allt färre barn klarar den grundläggande läskunskapen under deras skolgång. Körlings stödjer sitt resonemang på forskaren Kindle, K-J(2009) som har sett att det finns en tydlig koppling mellan hur tidigt barn kommer i kontakt med skriftspråket och hur deras resultat ser ut när barnen går i skolan. Körling anser att det är viktigt att barnen så tidigt som möjligt får komma i kontakt med sagoböcker för att bli bättre förberedda på de krav som skolan ställer på textförståelse, därför är det viktigt att vuxna läser för barnen eftersom barnen får en mer positiv inställning till lärandet på det viset. All läsning börjar med att vuxna delar med sig av sin läsförståelse till barnen. Det är viktigt att fortsätta med högläsning även när barnet kan läsa självständigt. När vuxna läser för barn känner de sig omtyckta och de kan på så sätt lättare ta till sig innehållet i böckerna, när barn och vuxna läser tillsammans kan den vuxne besvara barnets frågor om vad boken handlar om. Genom att högläsa hjälper vi barnen att sätta sig in i texterna (Körling, 2012).

För att barnen ska förstå bokstävernas innebörd och förstå att läsning är kärnan till att de ska förstå sin och andras omvärld så spelar barns läsförståelse en viktig roll. För att barnen ska förstå vikten av böcker och läsning krävs det att de kommer i kontakt med litteratur redan i förskoleåldern. Enligt Damberg, Nilsson och Ohlssons (2013) studie har det kommit fram till att tidiga möten med olika texter hjälper barnen förbättra sina strategier för kommande läsning, drivkraften när det kommer till läsning är barnens egen inre motivation. Det styrks av Svensson(2009) att under hela barns förskoletid så är språket viktigt för barns uppfattningsförmåga. Om barn får uppleva många olika saker kommer de att kunna prata om det, vilket i sin tur gör att barnen tränas i sin språkliga utveckling. Det i sin tur leder ofta till att ge barnet ökad intellektuell stimulans. Enligt Vygotskij(1934) måste barnet utveckla en begreppsförståelse för att kunna lära sig ordens betydelse som till exempel att barnet först lär sig ordet blomma för att sedan vidga sitt ordförråd till att förstå att det finns

många olika sorters blommor. När barnen umgås med andra barn eller vuxna lär de sig att utveckla det som Vygotskij kallar för vardagliga eller spontana begrepp. Genom denna typ av interaktion och språklig mediering lär sig barnen att förstå begrepp och hur andra lever.

”Små barnens kultur-och mediebarometer” är en mätning som åskådliggör barns massmedie- och kulturanvändning och det är den enda undersökningen som görs på barn mellan 3-8 år, den kallas allmänt för barnbarometern. Den första undersökningen publicerades 1984 och sedan kommer en ny undersökning ut vart annat år. Undersökningen görs av Sveriges Radios publik- och programforskningsavdelning och de samarbetar med Statens kulturråd. Undersökningen går till så att alla föräldrar som blir utfrågade får svara på samma frågor och det leder till att man får ett resultat som kan jämföras över en längre tid. Frågorna handlar inte bara om barns läsvanor utan även om hur ofta barnen använder sig av datorer och Tv-spel. Barnbarometern har visat att mellan 1984-2000 har andelen barn som använder sig av böcker varje dag minskat ifrån 85 % till 70 %. (Kåreland 2013).

Vi tänker fokusera vår studie på högläsning i förskolorna eftersom vi har upplevt att det inte förekommit så mycket högläsning under våra Verksamhetsförlagd utbildningar(VFU). Vår problemformulering blir, hur får högläsningen plats i verksamheten och hur har den förändrats över tid?

Bakgrund

Bakgrunden kommer att innehålla forskning angående barns läsvanor och hur de har förändrats sedan början av 1990-talet fram till idag samt olika teorier om barns språkutveckling. Enligt Damber, Nilsson och Ohlssons(2013) forskning visar att allt färre pedagoger använder sig av planerad högläsning, det mesta är spontan läsning där initiativet kommer ifrån barnet. Oftast finns det inget bakomliggande syfte när pedagogerna eller barnen väljer böcker, när böckerna väljs är det slumpen som avgör vad de kommer att läsa.

McGee & Schickdanz(2007) visar i sin rapport att åsikterna är delad när det kommer till högläsning för barn mellan 3-6 år och om den har någon effekt på deras språkutveckling. De menar att småbarn som inte får höra så mycket högläsning hemma ändå utvecklar sitt ordförråd, och det är endast en marginell skillnad mellan regelbunden förälder - barn läsning och hur barnen lär sig att avkoda språket. Undersökningen visar att bara läsa högt för barnen inte är tillräckligt för att deras ordförråd ska utvecklas eller deras förmåga att lyssna på högläsning. Det som är viktigt är hur delaktiga barnen är under lästunden. (McGee., Schickedanz).

Undersökningar av barns läsförståelse

Enligt en undersökning gjord av Damber, et.al(2013) har det visat sig att planerad läsning har blivit en allt mindre förekommande aktivitet i förskolorna, däremot visar det sig att det läses i förskolorna, i genomsnitt 6 gånger per vecka läser de men det varierar väldigt mycket beroende på var i landet förskolan ligger. Damber et al., har sett att lästunder förekommer oftast en gång per dag och då ungefär vid samma tidpunkt, på de flesta ställen läser de i samband med lunch och sovstunder och oftast inte längre än 10 minuter, vilket överensstämmer med Hoffman(2011) när hon i sin rapport skriver att lästunderna på förskolorna oftast inte är längre än 10-20 minuter och inte heller hon ser att pedagogerna väljer böcker efter ett syfte utan man tar första bästa. Hoffman skriver även i sin forsknings rapport att högläsning har många fördelar när pedagoger och barn läser böcker tillsammans. När de sedan diskuterar innehållet i böckerna lär sig barnen nya ord och deras ordförråd utvecklas

Kåreland(2013) skriver att under 2000 talet har bokläsning gått kraftigt tillbaka och det är intresset för kvalitetslitteratur som har minskat mest, hon skriver vidare att all bokläsning generellt gått tillbaka överlag och att barn 3-8 år märkbart handskas mindre med böcker under senare år. Kåreland visar på att barns läsvanor skiljer sig åt beroende var på den sociala stegen som de befinner sig, att barn med välutbildade föräldrar har bättre läsvanor än barn

från en lägre social klass. Det stämmer överens med Svensson(2009b) att högläsning för barn 3-8 år avtagit under de senaste 15 åren, hennes studie visar att i mitten av 1980-talet läste föräldrarna cirka 32 minuter om dagen för sina barn, 15 år senare har tiden minskat till hälften. Svensson menar att det beror på att barnen idag konsumerar mera tv och data. Studien visar även att föräldrar med bättre utbildning och ekonomi läser mer för sina barn än låginkomstföräldrar.

PIRLS är en internationell undersökning som genomförs vart femte år och den undersöker läsförståelsen hos barn i årskurs fyra. PIRLS står för Progress in international Reading literacy study. Undersökningen som gjordes 2011 visar på att svenska elevers läsförståelse har försämrats men fortfarande är den bättre än EU/ OECD- ländernas genomsnitt. PIRLS 2011 visar att eleverna har blivit mindre bra på att läsa fakta texter, samtidigt läser tjejerna bättre än killarna men tjejernas resultat har försämrats mer än för killarna. McGee och Schickedanz(2007) anser att det är viktigt att barn redan i förskolan får komma i kontakt med fakta böcker så att de lär sig förstå texterna för att sedan kunna föra ett analytiskt samtal. Liksom barnbarometern visar PIRLS undersökning att elever med högre skolade föräldrar har bättre kunskaper i läsförståelse än barn som kommer ifrån lägre socioekonomiska förhållanden. (Skolverket, 2013).

Vart tredje år genomförs en internationell studie av PISA. PISA står för Programme for International Student Assessment och det är ett OECD - projekt som undersöker 15 åringars förmågor inom matematik, naturvetenskap och läsförståelse.(Skolverket, 2013). PISAs undersökning från 2009 visar att svenska 15 åringars läsförståelse har blivit sämre under 2000-talet. Idag ligger deras läsförståelse på ordinarie nivå sett ur ett internationellt perspektiv. Svenska elever har i tidigare PISA undersökningar legat över genomsnittet av OECD länderna, den visar att knapp en femte del av eleverna inte når upp till basnivån i läsförståelse. Studien visar att både tjejer och killar har tappat i läsförståelse, men tappet bland killarna är större och de lågpresterande killarna har tappat mest när det gäller läsförståelse.(DIR. 2011:24)

Teorier om språkinlärning

Ett barns personlighet blir till genom social interaktion och med det menas att lärandet sker genom ett samspel mellan den vuxne och barnet, Vygotsky(1934) anser att samspelt är mycket viktigt eftersom den kunskap som barnet får under sitt första levnads år. Han trycker mycket på att även de sociala erfarenheterna har betydelse för språkutvecklingen. Småbarn behöver andra individer för att kunna utvecklas socialt och kunskapsmässigt likväl som språkligt. Det är viktigt för småbarn att få stimulans när det kommer till deras språkutveckling och det även viktigt att barnen får uppleva olika saker så att de får någonting att samtala runt, det i sin tur leder till att barnen utvecklar sin språkliga förmåga, eftersom det språkliga samspelet ger barnet ökad intellektuell utveckling. Vygotsky menar även att under utvecklingsprocessen

genomgår både tänkandet och språket kvalitativa och kvantitativa förändringar. De utvecklas varken parallellt eller i samma takt däremot möts och skiljs deras utvecklingskurvor åt flera gånger under vissa perioder under barns uppväxt.

Piaget(1968) menar att språket varken är medfödd eller inlärt utan är en följd av barnets aktiviteter och kunskapsmässiga utveckling. Barnens kunskapsmässiga mognad hänger samman med att det finns en instabilitet mellan barnets kognitiva strukturer och nya influenser i miljön. I bristen på jämvikt strävar barnet efter balans vilket Piaget kallar adaptationsprocess för att komma dit krävs en kunskapsmässig mognad där barnet bearbetar sina erfarenheter för att kunna se situationen i ett annat ljus, vilket Piaget kallar ackommodation. Piaget menar att före 7 års ålder är barnens språk väldigt egocentriskt och de har svårt att sätta sig in i vad andra säger, det egocentriska talet avtar ju äldre barnet blir för att övergå till ett mera socialt språk. Vygotsky och Piaget anser att det viktiga för barnens språkutveckling är de erfarenheter och aktiviteter som sker under deras första levnads år, samt att vuxna har stort inflytande på hur barnen kan använda språket. De menar även att det finns en avsikt i barnens försök till dialog och på det sättet vill de synliggöra språket och visa språkets sociala roll.(Svensson, 2009).

Ett av förskolans mål i Lpfö98(reviderad 2010) anger att förskolan ska sträva efter att varje

”barn utvecklar nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra”(s. 10)

Det här målet stöds av både Piaget och Vygotskijs teorier om barns språkliga utveckling.

Föräldrarnas roll i barnens språkutveckling

I Silinskas, Lerkkanen, Tolvanen, Niemi, Poikkeus och Nurmis(2011) forskning som berör föräldrarnas delaktighet i barnens läsutveckling är splittrad. Silinskas et al. studie visar att engagemanget hos föräldrars läsrealterade aktiviteter spelar en viktig roll. De har även kommit fram till att det inte finns några belegg för att barnens läskunskaper blir bättre om de har aktiva föräldrar eller inte. Hoffman(2011) anser däremot att barnens teoretiska kunskaper kanske blir påverkade av föräldrarnas engagemang istället för vise versa. Hoffman anser att barnens litteratur kunskaper blir bättre av hur mycket tid föräldrarna lägger ner på läsrelaterade aktiviteter tillsammans med sina barn. För att undersöka föräldrars roll i barnens växande läskunskaper och den inverkan som barnens läskunskaper har på föräldrarnas engagemang så visade Hoffmans senaste studie att längden på högläsningen och barnens förkunskaper är viktiga under övergången mellan förskolan och första klass. Föräldrarnas teoretiska inverkan är en mångfasetterad konstruktion som

inkluderar både hemmaaktiviteter och skolaktiviteter. Skolaktiviteternas inverkan har blivit definierade som att föräldrarna samarbetar med förskolan eller skolan medan hemmaaktiviteter involverar råd till föräldraaktiviteter när barnen är hemma. När föräldrarna läser för sina barn är risken stor att lässtunden blir formell och högtidlig, det vill säga att föräldrarna läser utan inlevelse och engagemang. Informella aktiviteter handlar om gemensam sagoläsning eller hur många barnböcker som det finns i hemmet. Formella läsaktiviteter kan visa på hur barnen kan lära sig bokstavsnamn, ljud eller läsinlärning. När det kommer till informella och formella läsaktiviteter hemma kan de ske samtidigt men det har visat sig att båda är ganska oberoende av varandra.

Silinskas et al.(2011) menar att när det kommer till läsinlärning och barnens utveckling av läskunskaper är resultaten motstridiga. Olikheterna i undersökningarna inträffar före och efter barnen börjat i förskolan där barnen ska lära sig bokstäver och om föräldrarna varit aktiva hemma så har det en positiv inverkan på barnens kunskaper. Har barnen inte haft föräldrar som läst högt för dem hemma kan det leda till att barnen får svårt att ta till sig kunskaperna i förskolan. En förklaring till varför resultaten före och efter skolstarten är så olika beror på att före skolstarten är barnen inte särskilt exponerade för systematisk inlärning av läskunskaper och här spelar föräldra inlärning en viktig roll. Emellertid efter barnen börjat skolan blir de exponerade för systematisk undervisning och därför är föräldrarnas fortsatta stöttning av språkinläringen viktig under förskoletiden. Hoffman(2011) menar att högläsning för barn länge varit vanligt förekommande, inte bara som ett tidsfördriv utan det har visat sig att högläsning gynnar barns läs och språkutveckling om vuxna läser för barnen. Medan Silinskas et al.(2011) studie har kommit fram till att det råder delade meningar angående effekterna av hur återkommande gemensam läsning påverkar barnens läskunskaper. Exempelvis har de meta-analytiska och litteratur granskningar de gjort visat på en positiv förbindelse mellan gemensam läsning och barnens vokabulär. Föräldrars inflytande på barns teoretiska kunskaps utveckling har stor inverkan på och hur mycket föräldrarna engagerar sig i barnens skolrelaterade aktiviteter. Barnens läs kunskaper och föräldrarnas inverkan hemma har visat att det finns likheter mellan hur mycket tid föräldrarna lägger på läsförståelse men de likheterna varierar ifrån skolår till skolår.

Silverman och Crandells(2010) undersökning visar att barns språkinlärning blir bättre i samspel med vuxna. Silinskas et al.(2011) forskning visar att flickorna överträffar pojkarna när det kommer till läsning och har bättre förkunskaper. Föräldrarna stöttar sina söner mer än de stöttar sina döttrar med deras hemläxor. Föräldrar till pojkar som går i förskoleklass är mer involverade i hemläxor än föräldrar som har flickor. Gibbons (2010) anser att det är viktigt med samarbete när det kommer till barnens kunskaps och språkutveckling. Stor vikt läggs på samspelet mellan föräldrar och barn när det kommer till barnens inlärningsprocess. Därför att det viktigt med stöttning (Scaffolding) både ifrån föräldrar och pedagoger till barnet, att stötta innebär att man ger det stöd som barnet behöver just då men när barnet börjar kunna klara av uppgiften själv då upphör stödet ifrån den vuxne.

Förskolans roll i barnens språkutveckling

Förskolans uppdrag enligt läroplanen är att

”Språket och lärandet hänger ouplösligt samman liksom språk och identitetsutveckling. Förskolan ska lägga stor vikt vid att stimulera varje barns språkutveckling och uppmuntra och ta till vara barnets nyfikenhet och intresse för den skriftspråkiga världen.”(Lpfö98, rev.2010. s. 7).

Det vill säga att förskolans personal ska uppmuntra barnen till att med nyfikenhet vilja lära sig mer om läsning. Vilket överensstämmer med Moschovaki, Meadows & Pellegrini(2007) när de menar att under högläsningen bör det finnas ett etablerat samförstånd mellan barn och pedagoger för att barnens lärande ska stimuleras och utvecklas. Förskolans uppdrag är även att

”förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar. Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.”(Lpfö98, rev. 2010. s. 5).

Vilket Svensson(2009a) styrker när hon säger att förskolans roll är viktig eftersom den ska erbjuda barnen en trygg och lärande miljö, där de på ett utmanande sätt blir inspirerade att vilja lära sig läsa själva.

Syfte och Metod

Syfte

Syftet med vår studie är att undersöka hur tre förskolor menar att de använder sig av högläsning i verksamheten samt hur pedagogerna resonerar kring högläsningens funktion i verksamheten sett från ett pedagogiskt perspektiv.

Våra huvudsakliga frågeställningar är:

- Hur kommer högläsningen in i verksamheten?
- Hur upplever pedagogerna att högläsningen förändrats över tid?

Metod

Dimenäs(2007) anser att om man ska använda sig av en kvalitativ intervju måste intervjuaren ta reda på hur de medverkande pedagogerna erfar eller tolkar ett visst fenomen i det här fallet högläsning. Intervjun har en semistrukturerad karaktär som enligt Denscombe(2006) innebär att intervjuaren är flexibel när det kommer till frågornas ordningsföljd, samt att låta den som blir intervjuad få tid att resonera och förklara sina tankegångar. Det som kännetecknar en kvalitativ intervju är att den har en tydlig identitet och specifikt tillvägagångs sätt när man samlar in och analyserar informationen. Enligt Bryman(2008) är målet för semistrukturerad intervju att man ska använda sig av ett frågeschema där ordningsföljden på frågorna varierar. Skillnaden mellan strukturerad och semistrukturerad är att frågorna har för vana att vara allmänt formulerade vid semistrukturerade intervjuer medan en strukturerad intervju används mer vid enkätliknande intervjuer. Vid semistrukturerade intervjuer ställs oftast följdfrågor när svaren anses vara viktiga. Gruppintervjuer innebär att det är mer än en person som deltar i intervjuen och att de intervjuade pedagogerna tillsammans får resonera om frågorna och frågorna behöver inte ha något samband med varandra. När man gör en studie och intervjuar mer än en person åt gången så menar Bryman att studien har en kvalitativ karaktär. Det är den som intervjuar som anger tonen för samtalet och ser till att intervjuen inte spårar ur, enligt Bryman är intervjuaren i en makt position eftersom det är den som intervjuar som ställer frågorna och de som intervjuas hamnar då automatiskt i en mer underordnad position. Alla som blev intervjuade fick samma frågor och de ställdes i samma ordningsföljd och enligt Denscombe(2006) kännetecknas en kvalitativ intervju av att den har en tydlig identitet och specifikt tillvägagångssätt när man samlar

in och analyserar informationen. Vi försökte så långt det bara gick att göra en kvalitativ intervju men för att få ut så mycket information av pedagogerna som möjligt ställde vi följdfrågor där vi ville ha mer utförliga svar.

Urval

När man använder sig av kvalitativ intervjumetod blir urvalet målinriktad och enligt Bryman(2008) innebär det att forskaren använder sig av personer som är betydelsefulla för den forskning som avses. Urvalets storlek kan bero på olika faktorer som till exempel tillgången av tid och de omkostnader som kan tillkomma, Bryman påpekar att man ofta får göra en kompromiss mellan dessa faktorer och därför valde vi att förlägga våra intervjuer i vårt närområde. Av den orsaken har vi valt att besöka tre förskolor, ifrån två mellannorrländska samhällen. Anledningen till att vi valde just dessa 3 förskolorna var att en av oss var bekant med förskolorna sen tidigare. Vi har intervjuat sex pedagoger, två på varje ställe, vi frågade efter pedagoger med lång erfarenhet så att de skulle ha så mycket som möjligt att jämföra med. Den ena förskolan i Kommun 1 består av bara en avdelning, där alla barn 1-5 år är tillsammans, på den andra förskolan är barnen uppdelad på två avdelningar. Den ena med barn 1-3 år och på den andra 4-5 åringar medan förskolan i Kommun 2 är Reggio Emilia inspirerad, det innebär att verksamheten är anpassad efter barnen till exempel stolar, bord och hyllor är i barnens höjd samt att barnen viljor ligger till grund för verksamheten. Alla förskolor och pedagoger i undersökningen har fiktiva namn. På förskolan Solen intervjuade vi pedagogerna Sofia, förskolelärare med 30 års yrkeserfarenhet, Sandra, förskolelärare med 35 års yrkeserfarenhet, båda pedagogerna hade gått förskolläraryftet och hämtat mycket inspiration till att göra högläsningen till en viktig del i verksamheten. Förskolan Månen intervjuade vi Maria, förskolelärare med 10 års erfarenhet, Monika, förskolelärare med 5 års erfarenhet. På förskolan Hatten intervjuade vi Hanna, förskolelärare med nästan 40 års yrkeserfarenhet, Helena, förskolelärare med 30 års erfarenhet och alla representerade de sina respektive arbetslag.

Genomförande

Innan vi lämnade ut missivet tog vi kontakt med förskolecheferna på respektive förskola och de rekommenderade oss att ta kontakt med pedagoger på de aktuella förskolorna. På grund av tidsbrist lämnar vi ut missiven(se bilaga 1) personligen vilket kan vara bra så att informanterna får se vilka vi är och samtidigt bestämde vi tid för intervjun. När vi lämnade ut missiven så förklarade vi samtidigt forskningsområdet och i missivet presenterade vi vår forsknings idé i uppsatsen vilket är högläsning i förskolan. Informanterna var pedagoger med stor erfarenhet av pedagogiskt arbete det vill säga att de arbetat länge inom barnomsorgen och upplevt trender komma och gå. Intervjuerna genomfördes inom loppet av tre dagar, från Solens och Månens förskolor deltog två pedagoger samtidigt under intervjun medan på Hattens förskola intervjuades pedagogerna var och en för sig och alla pedagoger fick svara på samma frågor i samma ordningsföljd. Tiden som var avsatt för varje intervju var 45 minuter men i praktiken tog alla intervjuer runt 30 minuter.

Vi gjorde intervjuerna tillsammans och vi fördelade frågorna jämt mellan oss. Pedagogerna fick tillgång till frågorna vid tidpunkten för intervjun och vi ställde frågorna i den följd vi skrivit dem. Eftersom intervjuerna gjordes på förskolorna så var det pedagogerna som avgjorde vilket rum som passade bäst att sitta i. Två av tre intervjuer gjordes i rum där vi fick sitta i fred, när vi gjorde den första intervjun satt vi i ett personalrum där andra pedagoger kom och gick under intervjuens gång, även barnens röster hördes genom väggarna.

Vi påminde informanterna om att vi kommer att använda oss av en inspelningsbar mobiltelefon eftersom det gör samtalet mer flytande och naturligt samt att det är lättare att lyssna på det i efterhand vilket Bryman(2008) anser är bra eftersom det minskar risken för att det blir fel när intervjuaren ska återanvända det inspelade materialet. Vi testade ljudkvaliteten samt såg till att det fanns tillräckligt med batteri och vi hade även en mobil i reserv om den första skulle sluta fungera vilket Bryman(2008) stödjer när han säger att man ska bli väl bekant med inspelnings apparat, kollar batteri, ljudkvalitet med mera. Anledningen till att vi valde att använda oss av en inspelningsbar mobiltelefon är att man kan lyssna på intervjuerna om och om igen och man missar inget av det som pedagogerna berättar. Efter varje intervju satte vi oss tillsammans och lyssnade igenom inspelningen och förde anteckningar så att vi fick skriva ner våra tankar och reflektioner på en gång medan vi hade intervjun i färskt minne.

Vi hade skrivit i missivet att vi båda skulle delta under intervjun och vi frågade innan vi startade intervjun om det gick bra att vi båda genomförande intervjun och ingen av pedagogerna hade något emot det. I missivet skrev vi även att om möjlighet och tid fanns, ville vi gärna observera en läsaktivitet men på grund av för lite tid så kunde vi inte genomföra det.

Forskningsetiska ställningstaganden

Vi hämtade informationen om de forskningsetiska riktlinjerna från Vetenskapsrådets hemsida.

Under hela arbetet med uppsatsen hänvisar vi till vetenskapsrådets forskningsetiska principer. (Vetenskaps råd, u.å.). Pedagogerna som deltog i vår undersökning fick information om vad uppsatsen ska handla om och vilket syfte vi har med undersökningen. När vi gav pedagogerna den här informationen så uppfylldes informationskravet. Vi upplyste pedagogerna att de har full rätt att när som helst avbryta eller välja att inte svara på intervjufrågorna utan att de behöver motivera varför, här uppfylldes samtyckeskravet. Vi förklarade att alla inblandade är och förblir anonyma och att det bara är vi som kommer att ha tillgång till det inspelade materialet, här uppfylldes konfidentialitetskravet. Pedagogerna blev informerade om att allt material som samlas in under undersökningens gång kommer bara att användas i denna uppsats för att sedan raderas, här uppfylldes nyttjandekravet.

Metoddiskussion

Enligt Dimenäs(2007) är det bra att använda sig av ett inspelningsbart verktyg till exempel diktafon eller inspelningsbar mobiltelefon för att det säkerställer forskningens reliabilitet eftersom man kan lyssna på inspelningen gång på gång och på så vis ge både trovärdighet och tillförlitlighet till forskningsarbetet. Anledningen till att vi valde bort anteckningar är att det är en mindre pålitlig metod eftersom man kan missa så mycket av det som sägs och den som skriver kanske inte hinner skriva ner allt som sägs och då är det svårt att gå tillbaka och läsa anteckningarna. Vi ställde frågan till alla pedagogerna om det var okej att vi spelade in samtalet och pedagoger sade att det gick bra men trots det var vi väl medvetna om en del av pedagogerna kan ha varit spända, vi upplevde heller inte att någon av pedagogerna visade någon nervositet utan alla pratade som om den inspelningsbara mobilen inte fanns där. Vi har kommit fram till att intervjuerna sannolikt blivit detsamma även om vi inte använt oss av en inspelningsbar mobiltelefon eftersom pedagogerna var öppna och tillmötesgående och verkligen ville ge oss genomtänkta och utförliga svar. Anledningen till att vi båda närvarade under intervjuerna var att det kändes tryggast och vi kunde påminna varandra om det var någonting vi missade i informationen eller när vi ställde frågorna. Pedagogerna fick välja om de skulle vara en eller två vid intervjuerna och två av förskolorna valde att intervjuas två och två medan en förskola valde att intervjuas var för sig. En fördel med att vara två stycken när man intervjuar är att det empiriska materialet blir mer tillförlitligt för som Dimenäs(2007) skriver att om två personer intervjuar blir tillförlitligheten större än om man är själv eftersom när man är två som genomför intervjuerna kan man efteråt diskutera vad informanterna redogjorde för och man får en chans att reflektera över samtalet.

Hade vi hunnit intervju ytterligare pedagoger så hade nog resultatet av vår studie blivit annorlunda, till exempel mer varierande svar på våra frågor och andra sätt att se på högläsning. Om vi exempelvis hade använt oss av observationer hade trovärdigheten på vår studie varit större och vi hade fått se hur olika pedagoger använt sig av högläsning i verksamheten samt hur pedagoger och barn interagerar med varandra under en lässtund. Nu kan vi bara redogöra för pedagogernas åsikter om högläsning och skulle pedagogerna i framtiden bli intervjuade igen om samma ämne så blir deras utsagor troligtvis annorlunda eftersom deras erfarenheter har växt. När det kommer till studiens validitet så tycker vi att vi har fått svar på de frågor som vi valde att undersöka och enligt Dimenäs(2007) är ett sätt att mäta validitet om man fångat den kunskap som man avsåg att undersöka och att man lyckats få svar på forskningsfrågorna.

Vi valde att ge pedagogerna intervjufrågorna när vi kom till förskolorna och anledningen till det var att vi fick ont om tid så vi hade inte möjlighet att skicka ut frågorna och det ledde i sin tur till att pedagogerna inte kunde

förbereda sig, så vi kontaktade då alla pedagoger på varje förskola och de var överens om att vi kunde ta med frågorna istället för att skicka dem eftersom pedagogerna var informerade om studiens huvudsakliga innehåll. Hade pedagogerna fått frågorna i förväg så hade de fått tid att reflektera över frågorna och då hade vi troligtvis fått andra svar på frågorna.

Resultat

I resultatet kommer vi att benämna de olika förskolorna som vi har presenterat dem i urvalsdelen.

Pedagogernas syfte med högläsning i verksamheten

Alla intervjuade pedagoger på de tre förskolorna anser att högläsning är oerhört viktigt därför att den främjar barnens språkutveckling.

”Vi har fastnat för läsningen och vi släpper den inte därför att vi har insett hur viktig den är för barnens språkutveckling.” (Pedagogerna på Solens förskola).

På Solens förskola tycker pedagogerna att högläsningen är så viktigt att istället för att den ska förlora sin plats i verksamheten, på grund av att det finns barn som är oroliga och har svårt att sitta still, så tar de med sig lässtunden ut i stället.

”I stället för att läsningen skulle försvinna för att man måste vara ute så tog vi med läsningen ut.”(pedagogerna på Solen)

Pedagogerna syfte med högläsningen är att ge barnen en bra grund att stå på både när det gäller språkinläring och barnens sociala utveckling. De försöker göra lässtunden intressant och rolig för barnen genom att använda sig av sagoböcker, flanosagor och sagopåsar med mera, alla pedagogerna påpekade att det viktiga när man läser böcker och när man har andra läsaktiviteter, att man då lever sig in i berättelserna och använder sig av olika röstlägen och gester. Ett annat syfte som pedagogerna har med läsning är att få barnen använda böcker på ”rätt” sätt det vill säga att barnen vet till exempel läsriktningen, hur man håller en bok rättvänd och att vara rädd om böckerna så att de inte blir förstörda.

”För barn som får höra sagor mycket får en bättre läsförståelse, barnen skaffar sig ett stort ordförråd och lär sig vara uppmärksamma.” (Hanna, pedagog på förskolan Hatten)

Ett tredje syfte som pedagogerna har med högläsning är att ge alla barn en lugn stund på förskolan, mycket beroende på att barngrupperna har blivit så mycket större på senare år och att många barn har väldigt långa dagar och därför kan behöva en lugn stund för att orka med dagen.

Förskolorna Solen och Hatten har det gemensamt att de har planerat läsning och den var koncentrerad till efter lunch medan Månens förskola inte har någon planerad högläsning alls. Gemensamt för alla förskolorna är att när de

läser försöker de alltid att få till ett boksamtal där barnen kan samtala och reflektera över bokens innehåll, vilket pedagogerna anser leder till ökad språklig medvetenhet. En del av pedagogerna har även gått kurser för att lära sig mer om hur boksamtal går till.

”Boksamtal är viktiga för de äldre barnen på förskolan, för att de ska förstå bokens handling och innehåll för att sedan kunna reflektera varför det har blivit på ett visst sätt”(Monika, pedagog på förskolan Månen)

Hattens förskola använder de sig mera av planerad läsning, för de större barnen förekommer läsningen oftast efter lunch. Det som skiljer den här avdelningen från de andra är att efter läsningen avslutas den med en aktivitet t.ex. miniröris.

Pedagogerna på Solens förskola har ett stort engagemang när det kommer till högläsning, läsmiljön var inte den bästa men planer finns på förbättringar. Här uppmuntrar pedagogerna alla barn till att använda sig av böcker och på föräldramöten brukar de bjuda in personal från bibliotek så att de kan berätta vikten av att läsa för barnen samtidigt som de berättar vilka böcker som är bra för respektive ålder. Pedagogerna talar sig varma om högläsning och uppmuntrar alla föräldrar att läsa för sina barn. Problemet för denna förskola är att den ligger väldigt ocentralt till så att förskolan inte kan ta sig till ett bibliotek.

”Föräldrar litar mycket på förskolan och de är inte medvetna om vad de kan påverka själva när det gäller barns språkutveckling”(Helena, på Hatten)

Om pedagogerna fick önska skulle det finnas om inte ett rum så åtminstone en vrå som är anpassad för läsning där det skulle finnas kuddar, mysig läsbelysning, en skön soffa och mysig matta på golvet och på det sättet få en inbjudande läsmiljö som stimulerar barnen att vilja läsa.

”För att få en trevlig upplevelse måste omgivningen vara ombonad för att det ska bli trevligt att lyssna”(Monika, Månens förskola)

Förskolorna har flera mål med högläsningen, det gemensamma målet är den lugna stunden eftersom så många barn har långa och intensiva dagar. Solens förskola beskriver att de använder sig av den strukturerade metoden samtidigt som de vill att barnen ska kunna varva ner och kunna lyssna, inte bara springa runt. De tycker även att det är viktigt att prata om böckerna, se vad boken handlar om och har för budskap. Medan Månens förskola ser språket som det största målet, där de på småbarn läser böcker som handlar om barnens vardag, medan på syskon arbetar de mer tematiskt och anpassar böckerna efter temat som de arbetar med för tillfället. Medan Hattens förskolas mål är att lägga en grund inför skolan och öka barnens läsförståelse, det stora målet är språket och koncentrationen och att kunna reflektera över böckernas innehåll.

”Ett begynnande läsintresse, att så ett frö, att barnen ska förstå att det är viktigt att läsa.”(Hanna, förskolan Hatten)

Högläsning är väldigt viktig anser alla intervjuade pedagoger eftersom den gynnar barnens språkutveckling. Hur den kommer in i verksamheten skiljer sig åt på de olika förskolorna. På två av förskolorna förekommer planerad läsning efter lunch medan på den tredje sker det enbart spontan läsning, där barnen kommer med en bok och visar pedagogen att barnet vill höra en berättelse och oftast tar sig pedagogen tid till att sätta sig ner och läsa sagan för barnen.

”De små barnen kommer spontant med en bok som de vill att vi ska läsa för dem, det är ju en mysig stund, för att få närhet och kunna lyssna på en bok”(Monika, på Månen)

På de andra förskolorna där det sker planerad läsning delar pedagogerna in barnen i mindre och olika läsgrupper, beroende på var barnens språkutveckling ligger. I det flesta fall är det pedagogerna som väljer vilka böcker som ska läsas under läsvidan men ibland får barnen komma med förslag på vilka böcker de vill höra. För få in högläsning krävs att man gör lässtunden intressant och varierad till exempel genom att använda sig av flanosagor eller sagopåsar där barnen själva kan vara aktiva.

”Det finns sagopåsar som barnen kan använda sig av för att berätta sagorna för varandra och de får använda sig av påsarna när de vill”(Sandra, på Solen)

Pedagogernas tankar om förändringen över tid

Sandra på Solens förskola beskriver hur det på 1980 talet nästan enbart var band-vila, då alla barn låg på madrass i ett rum och lyssnade på kassetband, hon fortsätter skildra hur det på 1990 talet blev allt mer och mer högläsning i förskoleverksamheten, man började besöka biblioteken mer och band-vilorna försvann, mycket för att den inte var personlig. Pedagogerna upptäckte att det blev mer personligt om de läste för barnen själva men pedagogiken hade ännu inte gjort intåg i läsningen utan den har kommit på 2000 talet. Under 2000 talet har pedagogerna blivit mer och mer medvetna om böckers olika budskap och vad de handlar om och att man idag pratar mer med barnen om böckernas innehåll och att det oftast finns ett syfte med läsningen. På senare år har många pedagoger förstått vikten av att läsa för barnen eftersom den ger så mycket mer än bara lugna stunder, den ger barnen ett språk, bättre ordförråd och upplevelser.

På Månens förskola förekommer det enbart spontan läsning då pedagogerna anser sig ha för lite tid medan det på de andra två förskolorna använder sig mer av planerad högläsning.

”Den spontana läsningen har tyvärr fått stryka på foten eftersom det idag är så stora barngrupper så idag finns inte den tiden riktigt till för att sätta sig ner och läsa för enskilda barn”(Helena, pedagog på förskolan Hatten).

Enigheten var stor bland pedagogerna att högläsningen över tid förändrats, förr behövde pedagoger inte avsätta tid till administrativa och köksrelaterade uppgifter utan de kunde ägna all sin tid till barngruppen.

”Vården, omsorgen och det sociala samspelet känns som det kommer i andra hand eftersom kvalitén idag mäts i det administrativa vilket gör att vi inte hinner läsa så mycket som vi skulle vilja.”(Maria, på Månen)

Pedagogerna på Månen och Solen anser att förr läste man för läsandets skull medan man idag har insett hur viktigt det är med högläsning. I början av deras yrkesliv var den läsning som förekom spontan och utan syfte och då läste även föräldrar mer för sina barn men med fler och fler heltidsarbetande föräldrar så har läsningen minskat. Samt att under de senaste 15 åren har utbudet av barnprogram och dataspel ökat explosionsartat och därför har böcker kommit i skymundan.

”Högläsning måste finnas, det är så många barn som inte blir lästa för hemma och vi måste vara ett komplement till hemmet” (Maria, förskolan Månen)

Därför måste pedagogerna idag trycka på att det är viktigt som förälder att stimulera barnens språkutveckling genom att läsa för barnen. På alla förskolorna finns det bokpåsar från biblioteken som barnen kan låna hem och föräldrarna kan läsa.

”Det är viktigt att vi som pedagoger tar för vana att tala om för föräldrarna hur viktigt det är att läsa för barnen varje kväll eftersom vi har sett att det stimulerar barnens språkutveckling.”(Helena, förskolan Hatten)

Alla pedagoger på alla förskolor var ganska negativa till nuvarande läsmiljöer, läsmiljöerna idag består oftast av en soffa eller en matta på golvet. Förr så skulle förskolorna vara ett komplement till hemmet det vill säga att det skulle vara så likt ett hem som möjligt vilket innebar att det fanns ”bättre” läsmiljöer än det gör idag med flera mindre läsmiljöer.

”Den är ganska så tråkig, barnen sitter på en matta på golvet eftersom det inte finns tillräckligt med rum måste vi använda personalrummet för att få plats.”(pedagogerna på Solen).

På Månens förskola är högläsningen mer av en spontan aktivitet, det förekom nästan ingen planerad högläsning alls. Pedagogerna hänvisar hela tiden till att tid inte finns, de anser att den administrativa delen av verksamheten tar för mycket tid från den pedagogiska och för att det idag är större barngrupper.

Pedagogerna menar att idag ligger focus på det administrativa man mäter kvalitén på verksamheten medan vården, omsorgen och det sociala samspelet till barnen inte är lika viktigt. De äldre pedagogerna kan se att det blev en förändring i verksamheten när läroplanen kom 1998, innan läroplanen var pedagogerna mer i barngruppen, de läste mer böcker, pedagogerna gjorde mer med barnen utan att ha ett syfte med aktiviteten.

”Det finns inte mycket tid till spontan läsning, men det gäller att hitta variationer när man läser”(Helena, förskolan Hatten)

Diskussion

Vårt syfte med detta examensarbete var att undersöka hur högläsning kommer in i verksamheten och hur pedagogerna anser att högläsningen förändrats över tid. Vi upptäckte att högläsningen skiljer sig åt mellan förskolorna, två av förskolorna använder sig av planerad högläsning medan en förskola har enbart spontan högläsning.

Förskolornas syfte och mål med högläsning

De förskolorna har som gemensamt syfte är att de vill ge barnen god språk och social utveckling, stärka barnen som individer så att de får ett bättre självförtroende vilket stämmer överrens med Svensson(2009a) där hon menar att språket är viktigt under hela barnens förskoletid för att barnen ska få en så bra språklig plattform som möjligt. Enligt Damber, Nilsson och Ohlssons(2013) studie har det framkommit att ju tidigare barn kommer i kontakt med olika texter ju bättre kan barn förbättra sina lässtrategier inför kommande läsning vilket även pedagogerna säger sig ha sett att om barn får uppleva olika saker kommer barnen att kommunicera om det och på det sättet kan deras språkliga utveckling tränas.

På en del förskolor skiftar målen, en del förskolor har språket som mål, den förskola som trycker mest på att de läser för att utveckla barnens språk är Månens förskola trots att de endast har spontan högläsning. Förskolorna anpassar böckerna efter vilken ålder barnen är i och om de arbetar med ett tema vill de att böckerna gärna ska vara anpassade efter just det temat. Medan andra förskolors mål är att skapa en grund för barnen inför deras skolstart det vill säga att barnen kan reflektera innehållet i böcker samt koncentrera sig, hålla focus från början till slut men även att barnen får en god språkutveckling vilket Körling(2012) menar är betydelsefullt för barnen att så fort som möjligt bekanta sig med böcker så att de blir mer förberedda på skolans krav när det kommer till språkförståelse. Ett tredje mål som förskolorna har är att få till en lugn stund för barnen eftersom många barn idag har intensiva och långa dagar. En annan skillnad som förekommer på förskolor är deras sätt att utöva högläsning på, då det endast förekommer spontan högläsning, eftersom många pedagoger anser sig ha för lite tid i barngruppen, men skulle ett barn komma med en bok så försöker pedagogerna alltid att ta sig tid att läsa. På några förskolor sker det planerad högläsning varje dag efter lunch och på flera ställen tar de lika gärna med sig högläsningen ut som att sitta inne och läsa medan några först läser för att sedan alltid avsluta med en rörlig aktivitet till exempel miniröris. Några pedagoger försöker anpassa böckerna efter vad som händer i barnens vardag exempelvis separationer eller potträning, enligt Hoffman(2011) skapar barnen ett större ordförråd när de tillsammans med pedagogerna pratar om vad som händer i böckerna och barnen kan då koppla ihop det med vad som sker i deras vardagliga liv. Vilket Vygotskij(1934) menar handlar om barnens begreppsförståelse, för att kunna lära sig vad orden

betyder måste barnen först lära sig grundordet för att sedan kunna utvidga sitt ordförråd och förstå att ord kan ha flera betydelser genom att interagera med andra, både barn och vuxna, utvecklar barnen enligt Vygotskij vardagliga och spontana begrepp. En del skolor anser att barnen har för dåliga baskunskaper i bokstavs förståelse, vilket har lett till att förskolorna försöker öka barnens läsförståelse genom reflektion samt läsa böcker med olika syften vilket överensstämmer med Kindle(2009) när hon säger att det finns en klar koppling mellan hur tidigt barn kommer i kontakt med skriftspråket och hur deras resultat kommer se ut när de kommer till skolan.

Högläsningens förändring sedan 1980 talet

En av förändringarna som skett genom åren är hur man använder sig av "läsning", förr var det till största del bandvilor det vill säga pedagogen satte igång en bandspelare med en saga och barnen låg på madrasser på golvet och lyssnade till idag när barnen sitter i en soffa eller på en matta och en pedagog sitter med en bok och läser. Hoffman(2011) säger i sin forskning att högläsning länge förekommit men då mest som ett tidsfördriv utan syfte vilket även de intervjuade pedagogerna sett som en förändring, att förr så läste man för läsandets skull medan man idag nästan alltid vill ha ett syfte när man läser böcker det vill säga att man idag vill förmedla ny kunskap till barnen till exempel bättre ordförråd, upplevelser samt att stimulera barnen i deras språkutveckling, vilket Hoffman menar när hon i sin forskningsrapport skriver att högläsningen gagnar barnen när de får böcker lästa för sig eftersom det utvecklar deras språkliga medvetenhet. En annan förändring som skett är att pedagogerna fått tagit över mycket av det administrativa arbetet som förr sköttes av förskolechefen och enligt pedagogerna har det lett till att de inte har lika mycket tid till högläsningen idag. Pedagogerna anser att den stora förändringen skedde när läroplanen för förskolan kom 1998. Under de senaste 15 åren har pedagogerna sett en markant förändring när det kommer till hur mycket föräldrarna läser för sina barn, mycket för att allt fler föräldrar måste arbeta heltid men även har läsandet gått ner på grund av ett allt större utbud av lättåtkomliga barnprogram och dataspel och därför har högläsningen minskat, vilket stämmer överens med Svenssons(2009b) studie när hon visar på hur föräldrar i mitten på 1980-talet läste cirka 32 minuter för sina barn för att 15 år senare har halverats. Svensson menar att det till stor del beror på ett alltför stort utbud av tv och dataspel men även att föräldrar som med bättre utbildning och ekonomi läser mer för sina barn än föräldrar med sämre socioekonomiska förutsättningar.

Föräldrars och förskolors olika roller

Pedagogerna anser att föräldrarnas roll i barnens språkinläring är minst lika viktig som förskolans, pedagoger har sett att om barnen har oengagerade föräldrar så påverkar det barnens språkliga utveckling medan Silinskas, Lekkanen, Tolvonen, Neimi, Poikkeus och Nurmis(2011) forskning visar att det inte med säkerhet kan styrkas att även om föräldrarna inte läser för sina

barn så påverkas inte barnens språkliga utveckling negativt, Siliskas et.al (2011) menar ändå att föräldrars läsaktivitet har inverkan men att det inte kan mätas i om barns läskunskaper blir bättre eller inte. Även McGee & Schickedanz(2007) har sett i sin forskning att det inte spelar någon roll om barnen får höra högläsning hemma, de menar att yngre barn som inte blir lästa för hemma ändå skapar sig ett ordförråd. Medan Silverman & Crandells(2010) anser att barn som får ett fördelaktigare samspel med vuxna utvecklar en bättre språklig medvetenhet. Även Gibbons(2010) menar att det är betydelsefullt för barnens språk och kunskapsutveckling att det finns ett samspel mellan barnen och de vuxna, det är viktigt att barnen får stöttning ifrån både pedagoger och föräldrar, vilket en del pedagoger menar när de säger att föräldrarna inte inser hur mycket de kan påverka barnens lust att lära eftersom de litar på att förskolan ska stimulera barnen tillräckligt mycket. En av förskolans många roller är att stimulera och hjälpa barnen att vilja lära sig läsa vilket överensstämmer med Moschovaki, Meadows & Pellegrini(2007) när de säger att det bör finnas ett samförstånd mellan barn och pedagoger för att barnens lärande ska bli stimulerat. Pisa 2011 och Pirls 2011 resultat visat att det blivit en försämring när det kommer till barns läsförmåga i grundskolan. Barns intresse till läsning har förändrats, de läser inte lika mycket på fritiden längre(Dir 2011:24). En del pedagoger anser att en del av förskolans uppdrag handlar om att skapa ett intresse för att läsa, samt att när barnen själva är vuxna fortsättningsvis kommer vara aktiva läsare, vilket McGee & Schickedanz(2007) menar att det är en fördel om barn kommer i kontakt med fakta böcker så att de kan förstå en text som de sedan kan samtala analytiskt om.

"Det ett barn idag kan göra med stöd, kan hon eller han göra på egen hand imorgon."(Vygotskij, L.(1934))

Förslag till vidare forskning

Det vore intressant att forska vidare på vilken attityd föräldrar har till att läsa högt för sina barn, hur ofta och när. Ett konkret förslag på hur man skulle kunna genomföra den undersökningen skulle vara att rikta sig till en viss åldersgrupp till exempel föräldrar till tjugo stycken fyra åringar. Anledningen till att man skulle undersöka detta är för att försöka förändra föräldrars syn på högläsning till sina barn. Ett annat förslag till forskning är hur och på vilket sätt man kan förändra läsmiljöerna till att bli mer inbjudande så att barnen söker sig till böcker och läsning. Detta skulle kunna vara både en observations och intervjustudie för att försöka se vad och hur saker skulle kunna förbättras eftersom pedagogerna menar att läsmiljöerna idag känns oattraktiva för både barn och pedagoger samt att den inte inbjuder till läsning.

Referenser

- Bryman, A. (2008, uppl. 2). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber
- Damber, U., Nilsson, J., Ohlsson, C. (2013). *Litteraturläsning I förskolan*. Lund: Studentlitteratur
- Denscombe, M. (2006). *Forskningshandboken-för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur
- Dimenäs, J. (Red). (2007). *Lära till lärare*. Stockholm: Liber
- Gibbons, P. (2002). *Stärk Språket Stärk Lärandet*. (3. Uppl.) Stockholm: Hallgren-Fallgren
- Kåreland, L. (2013). *Barnboken i samhället*. (2. Uppl.) Lund: Studentlitteratur
- Körling, A-M. (2012). *Den meningsfulla högläsningen*. Stockholm: Natur & Kultur
- Piaget, J. (1968). *Språk och tanke hos barnet*. Lund: CWK Gleerup Bokförlag
- Svensson, A-K. (2009a) *Barnet, språket och miljön*. Lund: Studentlitteratur
- Vygotskij, L.(1934). *Tänkande och språk*. Bokförlaget Daidalos AB
- Hoffman, J-L. (2011). *Coconstructing meaning-Interactive literacy discussions in Kindergarten Read-Alouds*. Hämtad: 2013-09-13
<http://web.ebscohost.com.proxybib.miun.se/ehost/detail?sid=8361049f-7ab7-4ddf-9b44-fd54ccb19d5b%40sessionmgr114&vid=6&hid=117&bdata=JnNpdGU9ZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=eric&AN=EJ961016>
- Kindle, K-J. (2009). *Vocabulary development during Read-alouds: Primary Practices*. Hämtad: 2013-09-13 från
<http://dx.doi.org.proxybib.miun.se/10.1598/RT.63.3.3>
- McGee, L.M. & Schinkedanz, J.A. (2007). *The Reading Teacher. Repeated interactive read-aloud in preschool and kindergarten*. Hämtad 2013-08-28 från
<http://dx.doi.org.proxybib.miun.se/10.1598/RT.60.8.4>

Meadows, S., Moschovaki, E, & Pellegrini, A. (2007). *Teachers 'affective presentation of children 's books end young children 's display of affective engagement during classroom book reading*. Hämtad: 2014-01-10 från <http://web.ebscohost.com.proxybib.miun.se/ehost/detail?vid=3&sid=f886e69c-46e6-4a1d-9d0c-f17ade9854a6%40sessionmgr198&hid=125&bdata=JnNpdGU9ZWWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=eric&AN=EJ781353>

Silverman, R. & Crandell DiBara, J. *Vocabulary Practices in Prekindergarten and Kindergarten Classrooms*. Hämtad 2013-08-28 från <http://dx.doi.org.proxybib.miun.se/10.1598/RRQ.45.3.3>

Svensson, A-K. (2009b). *Reading books in preschool is taken for granted – But is it true?* Hämtad 2013-08-29 från <http://bada.hb.se/bitstream/2320/4979/1/NERA.pdf>

Vetenskapsrådet: *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad 2013-09-20 www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf

Dir 2011:24. *Litteraturens ställning*. Stockholm: Kulturdepartementet. Hämtad 2013-09-02 från <http://www.regeringen.se/content/1/c6/16/45/40/e3af14d7.pdf>

Läroplan för förskolan Lpfö98. (rev. utg. 2010). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig på internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2442>

BILAGA 1: Missiv

Hej!

Vi heter Jeanette Andersson och Helene Löf och vi går sista terminen på förskollärare utbildningen i Härnösand. Just nu skriver vi på vår C-uppsats och den ska handla om högläsning i förskolan, vi är intresserade av hur de verksamma pedagogerna arbetar med högläsning i förskolan, vilken plats den har i verksamheten, om högläsningen är spontan eller planerad.

Vi är intresserade av att intervjua två pedagoger på förskolan och om det går bra för er så kommer vi båda att genomföra intervjuen. Vi har tänkt använda oss av en bandspelare så att samtalet blir mer naturligt.

Intervjun kommer att ta cirka 45 minuter och vi kommer naturligtvis att följa de forskningsetiska riktlinjerna som Vetenskapsrådet rekommenderar. Med det menas att när uppsatsen är färdig kommer alla namn att vara fingerade. Om ni någon gång under processens gång känner att ni vill avbryta er medverkan så har ni full rätt att göra det utan att ni behöver förklara varför. Det inspelade materialet kommer endast att användas av oss och när uppsatsen är färdig kommer allt material att raderas. Om det finns en möjlighet hade vi väldigt gärna varit med och observerat barnen under en lässtund för att se hur de är under en högläsningstund.

Vi skulle uppskatta om intervjuerna skedde så snart som möjligt, vi skulle bli tacksamma om ni kan ge besked så fort det går om ni kan medverka eller om ni avstår. Vecka 40 är sista möjligheten till intervjuer, tid och plats är upp till er.

Vi skulle vara väldigt tacksamma om ni vill delta i vår undersökning och vi ser fram emot ett givande samtal om högläsning.

Är det något som ni undrar över så får ni väldigt gärna kontakta oss.

Med vänlig hälsning

Jeanette & Helene

Jeanette Andersson: xxx-xxxxxxx

Helene Löf: xxx-xxxxxxx

BILAGA 2: Intervjufrågor

Berätta för oss hur ni som pedagoger ser på högläsning?

Vilken funktion tänker ni er är att högläsningen har i verksamhet?

Har ni något mål med högläsningen? Berätta för oss hur ni arbetar pedagogiskt med högläsning?

Vad tänker ni att ni åstadkommer när ni läser för barnen?

Hur ser miljön ut där ni läser?

Berätta vad ni ser att högläsningen bidrar i verksamheten, ser ni några problem med att få in högläsning i verksamheten?

Hur uppfattar ni högläsningens plats i förhållande till övrig verksamhet? Önskar ni förändra något?

Har ert tänk som pedagog förändrats under åren när det kommer till högläsning? Kan du beskriva hur?

Finns det något mer ni kan tillägga som ni tycker borde vara med?